

Zihņa

Wisu semju proleta- reeschi saweenojatees!

Kreewijas soz. dem.
strahdneeku partija.

№ 27. Sozialdemokratisks deenas laikraksts. Peterpili, treschdeen, 12. (25.) aprili 1917. g.

Monarkija kritusi! Lai dsihwo satwersmes sapulze!

Lai dsihwo demokratiska republika!

Federaziju waj demokratisku paschwaldibu?

Pa wisam Kreewijas malam un nomalam patlaban noriknas dsihwa pahrima par jauno eelahrta, lahda brhs jaetihp atjaunotai Kreewijai. Un wisas lihdi schim apspeetās tautas itin dabiski lausa par to galwas, ta wislabat nodroschinat sawu brijwibu jaunaja lahrtibā. Nu jau jaskaita par galigi ischkitu jautajums, ta Polija paliks par patstahwigu walsiti. Par tahdu pat teozotees kluht ari Latwija. Ukraina uistahda prasibu pehz federalas republikas eelahrta. Un ar tahdu pat prasibu gabja uš walsis domi Peterpils igauņu deputozijas, kas bija schim noluhstam farihlojuschu pehz klaita deesgan sawehrojumu demonstraziju. Wehs jau fikojam, ta ari latweeschu itarpā netruhtit elementu, kas uistahda par Latwijas wehlamo nahlotnes eelahrta waj nu patstahwigu republiku jeb wismas republiku, fahshtu ar Kreewiju tilai uš federaleem pamateem.

Uš pirmo ftatu isleekas dihwaini, kadehk taisni wislonserwatiwalee elementi schareh uistahda misradikalako (pehz aheja ishlata) programu; jo patstahwibu gribot weenigi tee, wisai mehrenee elementi, kas wehl nesen wisu labu preesch Latwijas gaidija tilai no ministru un tara lungu demigam rolam. Wehs jau aistrabidjam, ta schee elementi, uistahbidami prasibu pehz republikas, bej wahrdiaa demokratiska, warbuht, zer ta pehz radikalos tautas slahnu ewatueechanas, waretu nodibinatees Latwijā republika, kas buhtu daudj mafal demokratiska, neta Kreewijā. Tadeht grib, lai Latwijas walsis eelahrta lemtu ne Wislonserwijas, bet weenigi Latwijas weeteia satwersmes faeina. Doma, ta tahda faeina neween aprobe-

schotu plasho mafu wehlechanas teefbas, bet ari apzirtu wahju muischneezibas primilegijas weenigi tai noluhla,—lai nodotu melnas muischneezibas lomu muhsu weleko baronu rotas. Lai melno basnizlungu weeta nahltu latweeschu draudjes gani, gan baltos talaros, bet tas paschas tumfbas deenesta. Ar schem wihreem mums nebuhtu wehrtis polemiset; peetittu, ta atlahtu wisu pateesos nodomus.

Bet ari demokratisks aprindas lihdi pascham kreisajam spahnam wahrdis federala republika hauda finamu popularitati un ja tagad tur leeto wahrdi autonomija, tad ar to ushwer ne agralo brijwo Latwiju—brijwa Kreewijā—bet brijwal ta „brijwa Latwiju”—atschirnis waj blatus brijwajai Kreewijai. Wehleppam, ta wahrdi „brijwa Latwija brijwa Kreewijā”—nebrijwabas laikos nebija nekas zits, ta dsejneeka fahjshma kaldinata zehla ideja, kura ideeniichka dsihwe peenehuma nolrahfu: pusbrijwa Latwija—patwaldiga Kreewijā, pee lam daudji no teem, kas atlahrtoja scho zehlo dewiji—zereja ari scho pusbrijwibu ne iskarot lahda brijwabas zihna, bet to pirkt ar wispasemigam adresem un ar wispadewigi isleekam afnim. Herunafim sche par paschwaldibas projektu, kas bija eefneegts walsis dome, scho teescham ralsituzigo dolumentu par latw. burjshuafijas gara aprobeeschotibu. Pat projekts to bija isfrahdajuschi demokratiskee elementi, isgabja no ta, ta wajaga Latwijā nodibinat finamu daht brijwabas un tad scho Latwiju nosleht ar autonomijas feenu no pehdejas—saprotaams, tumshas Kreewijas.

Biltena ironija eelahrtoja leetu ta, ta schis brijwabas atschirni-autonomijas plans wareja brijwi parahditees atlahrtiba tilai tad, kad winam jau bijis subis sem lahjam illursh pamats. Zo falat paschi, no ta aifargat brijwabas Latwi-

jas ihpatnibas teescham brijwa, teescham demokratiska Kreewijā. Kam demokratiska Kreewijā ruhj laupit latweeschem wisu walodu waj igauneem wisu apgehebu, tikumu waj zitadu ihpatnibu? Agral patwaldibas interefes prasija sanaidot daschadas tautibas sawa starwa, lai tahda lahrta stalditu un walditu. Demokratisks Kreewijas itiprumam jabuht taisni daschado tautibu wiszeeschata apweeniba. Bet waj tam neruna pretim wispahrejee sauzeeni no nomalam pehz pahrbuhwes uš federaleem pamateem?

Kad atfauzas uš federazijas eeteizamibu, tad arween norahda uš 3 brijwabas parageem: Amerikas Sameen. Walsiti, Kanadu un Schweizi. Bet Amerikas brijwawalsis isleekas wispirms 1776. g. is dascham pilnigi patstahwigam kolonijam, ta tad ta patstahwigu walsiti konfederazija. 60 gadu brahtu farsch grofijas ap zihnu pehz tuwatas apweenibas, lahdu ideju taisni aistahweja atlihstitalas jeemetu walsis. Inahstums bija wisu ufwara un konfederazijas pahreja federazija. No ta laika wehl daudj foki sperti, lai ishizinat te ari federazijas jehdseenu, ushwerot — taisni walsiti apweenotibu, kas tagad pilnigi fahneegta. Ta wate atihstiba Schweizē waj Kanadā. Pee tam nemeena no schim walsiti apweenibam nepehleja lomu tautibu jautajums. Ta tad schee peemehri nelo nepeerahda par labu federalismam, bet gan runa tam pretim. Tas wehl naw wis: wisas tas itarpautistās eestahdes, kas itanga weena pehz otras eepreesch pasaulis tara, weda pat uš patstahwigo leelwalsiti tuwatu apweenibu: weenadi likumi par welfseem, banlam, darbu un wispahri priwateefham; weenadas naudas sistemas un t. t. Ra lai to fahlano ar teefmem, to tagad isteiz muhsu nomatās, itarp zitu ari pee

mums Latwijā, pehz patstahwigas likum-dewejas faeimas, pehz patstahwigas naudas sistemas, patstahwiga karaspehla (uš weena igauņu demonstrantu taroga ari lahju uskrastu: lai dsihwo igauņu armija!) un t. t.

Saprotams, ta teefmes pehz federazijas naw pilnigi no gaisa grahbtas, winam ir fawi zeefchi pamati. Wispirms no weza reschima ušglabajes neustiziba pret Kreewijas jauno lahrtibu: ta tilai ta neturpina agralo apspeedeju politiku! Bet ja ta, tad noschirshanas buhtu dabiski eespehjamā tilai tad, ja nomalu tautas buhtu sawu brijwibu eelaroju fhas zihna pret Kreewiju. Pateefba tas ta naw: taisni pate Kreewija rewoluzionara lahrta ir atfwabinajusch ir fewi, ir wisas sawas pahrejas tautas. Te naw pamats atschirshana, bet gan tuwinaschana. Un ja wehl nesen „Waltijas” politiki eeteiz, neaisrautees brijwabas zihna, jo. Luht, lai kreewi iszihna paschi sawu brijwibu, tad ta nonahls wisam wisu lihdistantam, tad tatschu isklaujas wisai nelogiski padoms, tagad no tas noschirtees.

Dris pamats ir finams pahpratoms: weenmehr wehs dsirdam pahmetumu pret pahreelu zentralizaziju, ta pee mums, ta jo fewischki republikaniskajā Franzijā. Un federalismā domajas atraduschu ihstu prelihdjelli pret schahdu zentralizaziju. Sche ir pascha pahpratuma falne: laudis neischir paschwaldibu no federazija. Wis, to ween war nobihdit uš weetejam waldem, turp ari ir teescham janobihda un weetejam paschwaldibam wajaga buht teescham wisplahschajam teefbam. Bet wispahrigais wirseens, koporganizazija, ta finanses, ta wispahreja likumdoschana un t. t. — tee wik ir

Bilweku kantuwe.

Minas nahlofcha tarā.
Wituma Samshus.
(Euphinajums.)
B u r w o z.

Wisu preeschpufdeenu mehds dsirdam tahlumā schahweenus, le' gabalu pehroni un eerotshu trofuit. A uš aishween wairat tumojas. Wehs taru azumirli gaidijam, ta buhs jaet uguni, pehz tam atfal atpalak, lai melketu jaunu usbrutuma punktu. Sinas, ta pawehles, kuras nahl, runa weena otras preti; schi nesinashana speeda ta flogs garu un darija afizeerus un karawjus nerwofus.

Beidjot mehds eegreesamees schaurā spraugā, kuras stahwee krasiti pa labi un kreisi bija apstahditi ar besju lotu rindu. Bija jaet pa augschu un apalschu. Mums bij jasptrauzas zaur peeljuscheem krummeem, zaur lasenajem un irbuleem krummeem, pee kureem farajas satas wahstes. No apalschas bis reosams tilai lapu jumls wirs galwas u topu seenas gar malam; mehds atwil'ame ou tilai tad, tad heidjot atfal wirs wabiu galwam atwehras debefs.

Un nu mehds nonahlam uš satas ptawas un dodamees tai schehrsam pahri un wehl weenmehr neta neworam eeradist no eenaidneeka kolonam. Pat schahweeni klufaki un tahlaki ta preesch tam. Beekās, ta mehds buhtu noluwuschu zita tahla pasaulē, un — — ta tas ari ir, brij mehds juhtam, ta seme sem muhsu lahjam kumufe mihsstaka, ta is tas pee laira fela juhjas uhdens. Wehs ejam tahlak un nonahlam parwa widu.

Tapehz ari aplahrt lahda weentuliba.

Sche ir nezeeschama weeta. Pa labi un kreisi un wisaplahit nekas zits, ta purws, fursch pahreet tahlak plashā, wateja uhdens isplahju a, par kuru neweens newar pateikt, zit tas dsihsch un waj tam naw dsjelmes.

Un jau linijas preeschgals leezas aplahrt un mehds ejam atfal atpata uš spraugu, lai isfkuhtu is lasda.

Un pla oas widu i apstahtees!
„Kaujas linija uš preeschu!”
„Bulki formejas. Dfizeeri fanahl kopā un appreeschas Beekas, ta mehds ejam jaudejuschi fahras. Man bla'n ferschants ruhj bahrida un no t'as ufwam un apjutuma lahda. E' domigi rangos uš

lokeem un krummeem noauguschem augstumeem un domaju. kas tas buhtu par joku, ja mums wajadsetu tagad atfal dotees zaur sprangu un wisas widu no kreidas un labas puses uš mums gabstos wirsu eenaidneeks — neweens zilweks neishahktu dsihws obrā — man nahl prahta lauja Leitoburgas meshā — es zentschos atzereetes, lahdu lotu tur wairat bij, preeschu waj alkshnu — uš reis eefibas krummas, fahl fkanet debefs un grifkotees, itla tad tai wajadsetu gabstees wirsu.

„Stogultees!!!” kauttur greefigi no schanab isbaitu fahzens.

Un diebt mehds nugulstamees... Un wis mums fahl fkanet un swilt pehz muhsu galas... Kas nu? Tagad augschā un turp! Pee leelgabaleem! Ar muhsu meesu ugunigo rihli noslahpet.

„Augschā! Augschā! Steigshus pahreen wadons. Dselshelpa peenaglo muhs pee sem...
Witwu nost!
Tagad!
Tagad!
Tay — tuur!!

Fefeswelwe wirs mums flihgjt un no augchas schihst miltis. Tur gut uš femes dsihwida ta rootees un rotas, kuras

kampjaini aplampa semi, tagad newarigi grahstas pa fatarfeto gaisu. Es atfal pazetos... Neesmu wehl kerts. Tas, fursch blakam man usleha, gut tagad isplehteas smilits un kleedj faraustitam fkanam.

Kumpis jau beigts, tilai rotas un lahjas wehl dsihwo. Un rotas un lahjas eet pa gaisu.

„Uflehts! Marfch! Marfch!!!” fkan muhsu ausis. Wehs wairs nesinam, kas tur fahz un nesinam, karp muhs fahz... mehds fteidjamees augschā.

Wehs aistahjam preeschneeku un eewainotos wisu afnis, mehds zelamees un fkrejam projam un ejam fkretees ar granatam; mehds fkrejam, lai gl'hotu fawas kails dsihwabas. Domehr granatas f'reen ahtral par mums. Wimas drahschas mums muguras un kur nerechamais tublis schahldams nokriht seme, tur kriht lihdi ar wisu zilweks un wahrtas tur raiba meka fawas afnis.

Bet mehds lezam pah par lihkeem; kuri kautdamees, kuhlenas mehdami, wetas zits zaur zitu un nestatamees ne pa labi, ne pa kreisi. Wehs fkrejam un fkeedami faraujamees pehz eespehjas masi, jo

Beedrus strahdneekus sozial-demokratus usajina eestabtees partija.

Wajadfiga 2 beedru eestabchana. Beeteittees war Rajona Dirojâ Petr. st. LAHTINSKAJA № 22, kv. 32.

un 3) aihhst partijas reволuzionaro tattiku, war latra laika eestabtees partija, bet offiialas apweenoschans ar pastawo- scham masineeku un rewisionistu grupam naw eespehjama, jo wini no sawas poli- tifikas wimumâ naw atteituschees un nedomâ atteittees.

Wehl pahrs wahrbus salara ar beedra Lenina uistabchanos apweenoscha- nas jautajumâ.

Buschuafisla prese kopâ ar „Strahd- neeku Awises“ wihreem eesahluh wesele lara gabjeenu pret b. Leninu, pee lam teel zinihki pahrgrositi un ifiuktoti Lenina wahrdi un domas. B. Lenins uswer, la apweenoschans naw eespehjama un sawa referatâ ziteja Rosas Kussemburg wahrbus, lura 4. aug. 1914. g. nosauza Wahzijas sozjaldemokratiju par „smirdoschu lihki“ tad, kad Wahzijas offiiale sozjalisti pahrgahja wahju imperialistu puse. Tahla! Lenins leel preehscha pahrgrositi programu, eewedot praftabas walsts komunas nobibi- nashana, pahrgrositi partijas nosaulumu, leelot sozjaldemokratijas weeta—komunistu partiju.

Un luhl, augstha mineteo kleedi, la Lenins teizis, la sozjaldemokratijas wairs nawa, to weeta ir tilai smirdoschs lihki, nosauz Leninu par anarkistu, Lenins pee- praftot sozjalisma eeweschamu u. t. t. Uj wieseem burshuafijas un „Strahdneeku Awises“ kengajumeem naw nemas wajadfigs atbildet, jo no schem peemehreem waram jau preeft un titt skaidribâ, ar kahdeem lungeem mums darischana un ar lo wa- ram apweenotees. Dikai grihu aistradit teem beedreem, luri baidas no wahrdeem „komuna“, „komunisti“ u. t. t., lai atmi- nas, la jau 1871. g. Franzija tita buhweta komuna, wina tilai tita noslizinata no Franzijas burshuafijas tautu afinis. Jau 1847. g. R. Marks ar F. Engelsu nobi- binaja komunistu grupu un islatda wieseem beedreem pastahstamo „komunistu manifestu“, lurih tagad wehl teel aihhstis par suhra atmeni zihna par sozjalismu. Wajadfigs tilai eedifinantees un mehginat kaprast wina nofihmi un latris tad sajis, la beedrim Leninam ir taisniba. Bet teem, lurreem naw neta lopeja ar strahdneeka rewoluzionaro lustribu, pateitkim: Noft no zeta! Wefers.

Red. pee s. Par apweenoschanos redatziya jau sawas domas isteitufi agral. Par beedri Leninu meh s isteitkimees wisa drihjumâ.

Kam selot?

Duwojas 18. aprilis, proletariata tarptautislee swebtki. Duwojas deena, kad wifds pafaulas malâs plihwos sarlanee larogi, kad wifu semju strahdneeki pazels azis no sawa ideenas darba un wehrfis flatus nahlotnâ. Schos wifu semju strahd- neeku Weenprahitibas un zihnas swebtkus swin jau ne pirmo, bet jau wairaf gadu definitus. Raturu gadu, pat pee wezas za- rifikas lahrtibas meh s zentamees swinet schos sawas atmodas, maja swebtkus. Tagad meh s tos swinekim pee pilnigas brihwibas, swinekim brihwi kopâ ar wifu pahrejo pafauli. 18. aprilis ir swebtku deena — wina nestrahda. 18. aprilis ir strahdneeku swebtki, kapitalisma naidneeku swebtki — tamdeht kluset buhs schini deena wifai darba pafauli: nedrihtst greestees maschinu rati, nedrihtst schahht jahgi, nedrihtst dunet kaleja ahmurs! Kluset, atpuhstees buhs fabrilam un darb- nizam, muhsu dshiwes ehdejâ. 18. aprilis lai darbs ij fabrilam un darbnizam pah- eet uj eelam lai wifas eelas eedi apipeesto tautu, wifas sarlano larogu, dshird wifas zihnas sauzeenus uj sozjali- smu, uj tautu brahlibu un wispahreju lablahhibu.

Ta rihlojas strahdneeki pirma maja swebtkos — 18. aprilis. Par scho swebtku swineschamu ir lehmu- schas ari tagad jau wifas strahdneeku organizajijas. Wifas ir lehmu schas swinet 18. aprilis, tas ir kopâ ar wifas pahrejas pafaulas strahdneekem. Dikai Strahdu un Saldatu Deputatu Padomes Zpildu Komiteja ir lehmu se, lai gan swebtrit 18. aprilis, tomehr, lai nebuhtu laweschans ar lara darbeem, tad „atstrahdat“ 18. aprila deenu — 16. aprilis, kas eekriht swebt- deenâ.

Ta lehmu se Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padomes Zpildu Komiteja un drofchi ween domâ, la Peterpils strahdneeki schim lehmu mam sefos. Mums pascheem strahdneekem atleel ischirt, lo darit, la rihlotees? Mums saka: lara laiks, ja- strahda — tehwiya breefmas! Bet tahdas ir schis breefmas un zil wajadfiga ir muhsu strahdashana? Labata atbilde uj to ir wifas seemele frontes klusechana. Wehl labata ir — swebtbeenu nestrahda- schana. Raturu nedeku teel dota atpuhtai weena deena, daudjas fabrikas pateizotees materiala waj ogku truktumam pat wairaf. Un tant pascha laikâ muhs grib peespeest „atstrahdat“ 18. aprilis, muhsu swebtku deenu, kas augstala par wiseem swebtkeem. Ta ir tauna joboschans par muhsu wehl jauno brihwibu, par muhsu itla wahjeem swebtkeem. Sawodi war stahwet deenam un nedekam un jahw schobriht, bet nu uj reis 18. aprilis wajaga „atstrahdat“, taisni to deenu, lura mums wisdabrgata, par furu meh s lehju schi tit daudj afiku un sehdejuschy tit ilgi zee- tumos.

Beedri! Strahdneeku swebtkeem jabuht brihweem swebtkeem! Nelahdas „atstrahda- schanas“, nelahdu 18. apr. eeroeschoschamu! Muhsu zihna par sozjalismu un pret kapitali- smu prasa muhsu protesteschamu ir wahrdeem, ir darbeem kapitala pret warmahzibu un pret lara turpinaschamu! Uj eelas sauz muhs Kreewijas rewoluzija, sauz wifa strahd- neezifla pafaula, lura allst pehz meea, pehz brihwibas!

18. aprilis ir strahdneeku swebtki — tamdeht streikofim! 16. aprilis ir nedekas atpuhtas deena un tad muhs grib pee- speest atstrahdat. 18. aprilis — tamdeht nestrahdasham ari 16. aprilis. Muhsu sauzeens ir un paleel: „Noft lawi! Lai dshiw tautu sazelschans un un tautu brahliba!“

Lai dshiw rewoluzija!
Lai dshiw sozjalism!
Lai dshiw streiks bei „atstrahda- schanas!“

Pag. Waldiba un „brihwibas“ aisehnumms.

Pag. Waldiba rotâ wifu pilsonislo laikrakstu pirmas lapas ar kleedjochu un tajâ pat laikâ til faturigo usajinajumu tautai, dot sawas pehdejos lihdselkus „brihwibas aisehnummam“. Leels wahrds tas ir: „brihwibas aisehnumms!“ Un ja teescham til pat leels buhtu wina ihstais faturis, meh s teescham atdotu pehdejo, kas mums ir, lai guhtu scho brihwibu.

Bet... tahla!, sem schi wirsrahta meh s nepahprotami lasam: „Stiprais eenaidneeks dshi eelaujees muhsu robe- schas, draud salaut muhs un atgreet walfi weza, tagad miruschâ eelahrtâ. Dikai wifu swebtku ipeedeens war dot mums wehlamo uswaru.“ „Ne upurus prasa no jums dshiwene, bet peenahkumu ipil- dishanu.“

Kaut ari ne pilnigi noteikti, bet la parasts muhsu kapitalisteam, kad tee ne- apfinas aif sewis pilnigu waru, diwdo- migas, nenobeigtas frasjes, bet tomehr mums peeteelofchi saprotami pateitks tas, lo pag. waldiba weenigi wareja teilt. Al- leel pee wispahrejas jau noleetotas frasjes par „stipro“, wiswareno eenaidneek, lurih tagad taisni uistahdijis par sawu leelato usdemumu wifada sika atjaunot Kreewija wezo eelahrtu, lurih pats til weengabala, til ipehzigis un neaiflahrtis, til brihws sawa rihziba, la ar weenu mahjeenu war eenent Rigu, Peterpili un wehl wairaf, — peeweenot tilai daschus wahrbus: wehlamo uswaru „pah prelineeka imperia- lismu, pehz tam pah wina tautu, lai tad zeeschi kuhstu neaprobeshoti fungi pafau- les tirgu.“ Un tad, pehz tam tiks dibinata „brihwa Kreewija uj weenlihshibas un zainibas pamateem“, pastiprinateem ar kapitalistisko dshelâ waras „fundamenti“... Mums pahral pastahstamas schas nenobeig- tas frasjes. Pahral beeshi tas stan ij wina propagandistu leelutotam runam un awi- schu rasteem. Meh s sinam, la pamajam ar latru deemu tahla! attihitas, la ij lih- stochas miglas, scho fraschu ihstas kontu- ras, wina ihstais lodals. Tas teel papil- dinatas. Un ar latru jaunu papilbinajumu

kuhst sawabala nofihme pirmem wahr- beem.

Ja wehl waratu rastees par to lah- das schaubas, tad Ewowa, Mitukowa, Konowalowa un Gutschlowa shtuntee pa- ralkti sem scha usajinajuma, atlahj mums pilnigi solamas „brihwibas“ seju. Ja, tur uj frontes, eerakumos, ugunigajâ laujas swelme, afiku pluhdos — tur mums to dos. Ramehr pag. waldiba naw eeguwhi demokratijas ustizibu, lamehr ta naw stingri norobeshojees no saweem „sa- beedroteem“ un wina praftbam, lamehr ta naw gahchi un atlahhti isteitufi tautas grihu atteeziba pret lara isbeigschamu — lihds tam laikam ne grafs no tautas swee- dreem nees muhsu brihwibas schizina- schanai imperialistiska lara afiku pluhdos.

Schtabs un agitazija.

Attiwâs armijas schtaba preehscheels un Kreewijas lara swebtla wirswadonis no 2. aprila ir pag. waldibas ezeletais gen. Alkefejews. Mums jau rewoluzijas schlamâ nahzas atshmet scha zarifma kal- pa swebzigo un kategorisko pawehli pret agitazijas peelaichamu frontu un tuwala aifmugure. Zil leeld mehra rewoluzija ar sawam brihwibam pahwehrtufi scho zeeto zarifmâ noruhbito wihru un wina lihds- strahdneekus, to peerahda tas, la uj seel- deenam wini paschi sawos offiialos schta- ba sijnomos schtufchi nodarbotees ar agi- taziju, laut gan pawisam zita wirseend un noluhla. Wehz aistradijuma, la frontu tilai apschaudishans un isluhlu, la ari lidotaju darbiba, selo famehra gari un skaidri agitatoriska noluhla sashaditi sijn- umi par to, la la h d s „austreeschu ofi- jeeris pahwehrtufi“ (weziali?) kreewu puse, lai pastahittu, la „Betmans-Solwegis ko- mandejis uj Stokholmu daschus sozjali- stus, luri lai fatiktos un apspreeftos par separatu meeru ar kreewu sozjalisteam; la mahju sozjal-demokrati strahdajot pilniga schlanâ ar waldibu, usflatot sewi pirma lahrtâ par wahzeeschem; la wah- zeeschi un austreeschi serot, la d a i s a d a s organizajijas (!) Kreewijas eeschee- ne, luras tagadeja laikâ trauzejot pagaidu Waldibas darbibu, eeneshot anarkiju walsti un demokratieschot kreewu armiju.“ (Pastrihpojumi muhsu). Tam selo attee- zigs swebseens la, Wahzija peelitochot wifas puhles, serotees „we wifadeem wil- tus pahweeneem, zeriba panahht nesafla- nu sawu pretineeku starpâ.“

Peewestee peemehri runâ paschi par sewi, la la sche kautlahdi pastahdrojumi buhtu leeli. Agitet jau, saprotams, naw neweenam aifleegts, pat ne schtabam un pat ne wina offiialos sijnomos. Meh s atshmejam scho ralkturigo parahdibu, lai lahrtaji eewehrotu to milsigo pahrmairu, lahdu rabihtufi rewoluzija muhsu konser- watiwo generaku usflatos un tattika. To lo agral nelad jau aif tra dizijas ne- peelaida sausee schtaba sijnom. Las pa- rahdijas tilai bij. zara mani sestos tautai, jeb banku awischu Kopenhagenas „spezial- korespondentu“ telegramas, to tagad schzjis praktiset sawos sijnomos muhsu offia- lais armiju schtabs.

Laiki grofas un lihds ar teem ari generati! Warbuht uj preehschu schtaba sijnomos schls parahditees daschadi lau- jas lojungi un sajubmoto wirseeku sawas dshewmas pagaidu waldibas lara lahrei.

Atlahhta wehstule walstsdomnee- lam Goldmanim.

Meh s nejanfchi lasam „Jaunaja Wahrdâ“, la Latvijas skolotaju konferenze walstsdomneeks Goldmanis isteizees, „muhsu sozjaldemokratiwo or- ganam „Zihna“ efortafars ar Wahzijas buhshetu“. Meh s at- shittam gan, la schis wihrs ir swebzigs uj lihdsigu apmelojumu, bet lai wifsch ne- waretu swebtees aif laut lahdas korespon- denta kuhdas, meh s usajinam wina at- lahhti atsaufi schos wahrbus waj atwai- notees, jo zitadi buhkim speesti wina sault teefas preehscha.

„Zihna“ ir, la ij tas redjams, latw. i.-d. rajona sabsedribas isdewums; wifas eenahklumi no strahdneeku seedojuemeem teel tlahhti kwiteti un pate laikraksta ijdo-

schana, la ari pate joz.-d. latw. rajona darbiba noriknas wispilnigata atlahhtiba. Waj teescham muhsu 3. junija reschima „tautas weeteeki“ newar eedomatees, la pafauli ir ari godigi zilweki un godigi laikraksti, kas war ititit bej lahdeem tam- scheem pabalsteem?

Meh s gaidam atbildes!

„Zihnas“ red.

Bret burshuafijas laikrakstu us- brulumeem.

Burshuafiskas preses rihdishana lai sehdu schelischanos starp strahdneekem un saldateem, lai dalitu uu wahjinatu rewoluzionaras demokratijas swebtkus, usduhras uj dshiwu proteftu la no strahdneeku, la ari no saldatu pufes.

Wehz kreewu i. d. laikraksta „Praw- da“, schait peewedischi daschus lehmuums.

„Starp eedshiwotajeem, sewischi starp saldateem zentigi teel isplatitas baumas par to, la strahdneeki nestrahda. (1. Nar- was rajona polit. kluba sapulze), „taun- prahitigi isleeto eegubtas brihwibas, aif- mirfuschy beedrus saldatu, atrodoschos tranfshesjas. (Butilowa fabr. sapulze), „u- stahda pahrmehrigas saimneezifikas praftabas“ („Kreewn Reno“ fabr. sap.)

„Strahdneeki isteiz sawu asalo pro- teftu pret schahdeem apwainojumeem“. („Semens un Halkte“ fabr. strahdn), „pret burshuafiskas preses rihdishanas zentee- neem“ („Storochod“ fabr. sapulze).

„Schdami eenaidu Protopopowu ma- latfchi grib skaldit tas muhsu rindas, luras saweenotas ar muhsu afnim (Kreewn-Balt. fabr. strahdn. un 180. referwes pulla de- legazija (500 zilw.), dalit strahdneeku schkiru un sagrahbt sawas rotas wifu waru“ (Petrogr. dshelsh. str. sapulze)

„Schee ir melu apwainojumi un ne- lahdi kontreli aistradijum lihds schim naw doti (Waklijas kala Strahdn. Dep. Dar- bus usflatom uj pirmo Str. un Sald. Dep. Pad. usflakumu“ (Awiazijas fabr. W. A. Lebedjews).

„Ar 8 stundu darba deenas eewe- schanu darba raschigums naw samasinajees (Peterp. trubofschn fabr. 6. darbnijas sa- pulze), „bet paleelinajees“, (Awiazijas fabr. „Lebedjews“), „Darbs teel wehst normoli“ (Naglu fabr. strahdn. sapulze 2000 zilw.) un ja ir schehschki tad weenigi aif ta ee- mesla, kad daudjas fabr. naw tehsauda, lapara, ogku (Kreewn Balt. wag. i.)

„Beedreem saldateem jaapmelle fa- brilas lai pahrlzejinatos par melu sira nepareishibu“

Beetiks. Waretu turpinat. Weens klaidrs: Neisdo sees burshuafi- jas preefi un politikalneem farihtit strahdneekus un sal- datu s.

Meh s esam meen! Dshel.

Darba dshwe.

Kara pafawu fabrika.

(Waklija sald 17. luntâ).

Zeturdeen, 6. dprilî notifikas min. fabr. latw. str. deenas mainas sapulze. Bija eerades runatajs no „Prometeja“ rajona prop.-ag. kolezijas.

Dila nolahts referats par telofsch momentu.

Sdpulze peekrita runatajam, la zih- nai nedrihtst laut atlahht, la jalaro lihds galigai uwarai — sozjalistiskai eelahrtai.

Peo jautajuma par organizeschanos atkal weenbafigi nolemj nobibinat fabr. latw. str. i.-d. grupu, lura katistees ar pahrejam weeteja rajona lihdsigam gru- pam un ar „Prometeja“ rajona Zpildu Komiteju. Nolemj isbihditi zentru, kas weiktu organizeschanas darbus. Gewehrojot majo beedru klaitu, wehleschana atleel uj nahlofcho sapulzi, lura buhtu japeedals abam mainam.

Pirmo maju nolemj swinet kopâ ar kreewu beedreem, bet pehz eespehjas eet ar sawu larogu un dshedat latw. i.-dem. dshewmas.

Pahrunajot par awiji nahl pee sweb- djeena, la „Zihna“ ir weeniga latw. strahdneeku domu isteizeja un wadone. Un nolemj laht wif. Ar to sapulzi swebdji. Dsh. Dsh.

Kreemu-Baltijas Wagonu fabrika (Kalašnikowa nater. 56/58). Seftdeen, 8. aprili pee mums notika šapulze, turā pahrspreda tagadejo politisko stahwollu.

Behz jautojuma pamatigas apstatišchanas weenbalšigi peenehmām lehmumu: Kateriškī peeprafam no pagaidwalbības noteikti un atlahti, lai nerastos nelahdi pahrpratumi, paštatot wifai pašalei Kreewijas tautu gribu šleht meeru uš tautu pašnoteiškānās teešbu pamateem beš eelarojumeem un kara atlihdšības. Tahlat profam rewoluzijas tahlatās atlihdšības un tautas břihwības ašstahwešchanas interešes wifas armijas pahrorganiješchanu uš demokratiškeem pamateem nododot wifu eelšeješas lahrtības un ašrejo atteezibu pahrfinašchanu no pašcheem kareiwjeem iſwehletu komiteju rošās, tā ari pahrđodot lomandeshchanu iſwalbības eezelto melnšimneeziško ofižeru un generatu rošam pašča kara špehta iſwehletu wadožu rošās.

Beigās šapulze nolehma boifotet par kuhšišchanu pret strahdneeku presi un apšinigo strahdneezibu šchahdus birželists laikratitūs: „Новое Время“, „Биржевые Ведомости“, „Ръчь“, „Русская Воля“, „Совр. Слово“, „Маленькая Газета“, „Колыбака“, kuru boiflots tika iſfludinats „Prawda“. Naw weetas šchim awišem strahdneeku břihwolkos, strahdneeku rošās, naw weetas wiaam fabritās starp darba strahdneekem!

Sabeedriška dšihwe.

Martowa telegrama.

Str. un Sold. Dep. Pad. Špildu komiteja šanehmūš šelošču telegramu: „Pašinoju par mušhu bešifejas šahwoll, jo mums naw ne mašato žeribu iſbrant jaur Angliju agral, tā pehz dašcheem mehnešcheem, neštatotees uš to, tā Pechanowu, Raščenu un žitū imperia listu peekritejus, kas pabalšta liberatūs šhād pret šozialisteem ir atradušči par eephejamu iſlaist žauri Anglijai. Mehš protestejam pret to, mehš štingri nolehman nepeelajst šchahdu netaišnu amnestijas dšihwe iſwešchanu. Ir jau diwas nebešas, tā šchis jautajums jušhu preekšchēdetaja beedrim šerenškim ir lišts preekšchā iſchētišchanai.

Ja wišch negrib, jeb newar peepšeeš peenem mušhu projektu par mušhu apmainišanū pret wāžu guštekmem, — tikai šchis projekts ir špehšigs iſchērt šcho jautajumu — tad mums ir teešbas mellet žitū žekus, tā eelkuht Kreewijā un jušhu rindās šahjotees žihnitees par štarptautiško šoziališchanu. Mehš runajam šimteeem iſtehmijas iſdšihsto wezu žihnitaju wahrdā. Kuhšam šcho telegramu publiket.

L. Martowa.

Str. un Sold. Dep. Pad. šanemta telegrama, tā Dešchawawā milizijas weeta šahjušchees gorodowojt un štrašchaiti. Strahdneeki un šaldati proteste.

Frontes preekšchahwju apšpreekšchānās šapulze 10. aprili peenehma rewoluziju, kura norahda uš nepezeekšchamību, juhtit uš fronti šewiškšlus komišams, kas pahrmainitu lomandeshcho šastahwu, jo žitadi warot iſnahšt iſrešhinašchānās ar teem augšteem wišreem uš lihdšenas weetas.

Ramkawa. Ramkawas kopmoderneežības namā katru šwehtdeenu no p. 11—1 deenā war peeteiškās jauni beedri šoz. dem. partija. Pee peeteiškānās teem, kas nebuhtu šlaidrišā par šozialdemokratiju tuhlin taps neegti tumali pašaidrojumi par wiau (t. i. šozialdemokratiju).

Geštahjatees beedri-strahdneeki šoz. dem. partija!!

Weenibā ir špehš!!!

Pirno Seelbeenu noturešā beedru šapulžē, starp žitu tika nolemis:

- a) eelahrtot šanu bibuoteku,
- b) pagaidam abonēt deenas laikratitā „Bihna“ 25, „Šozialdemokrata“ 25 un „Šinotaja“ 50 elk.
- c) Rā ari tika iſwehleta organizatoru komiškija no no 8 beedreem, kuras peenahšlums buhtu organizet mašu, bešeneeku, beedru šapulžes u. t. t.

Buškim weens par wišeem un wiš par weenu!!!

Ramkawas šoz. dem. grupas Org. nišatoru komiškija.

No Rujenes. Nauščenu pagāštā 5. aprili notita pagāštā wadošcho organu pahrwehleschana uš demokratiškeem pamateem. Wežā walde un wišpahr peletišči žentās wišeem lihdšeteem šapulži iſjaukt. Bet tas wineem neiſdewās. Tahpat neiſdewās iſdšihst runatajus iſ šapulžes telpam. Pirms wehleschānam mihtinā apstatiža wezo un jauno wehleschānu lahrtību un wiau nošimi preekšch laušu proletariata. Šita apstatiža wežā weetneeku pulka, pagāštwešča un t. t. tā peleto baronu šchiras teešmju iſpaudeju rihžiba, wiau iſturedchānās pret agraleem „dešmitdatzilweleem“, iſhumā rakšuroja netaišno nodokļu iſbalšichānu („uš galwiam“), nezilwežigo nešpehneeku apgahdašchanu — netihrumu bedrēs „nabagu mahjās“ negahdību par štrahdneeku iſglihtību — pagāštā šolu un t. t. Tahlat apstatiža wehlamu nodokļu iſbalšichānu pehz eenahtumu leeluma, peewelstot pee nodokļu maškāšchānās wišus pagāštā efošchus peknās ušnehmumus, mušchās un t. t., pagāštā wadošcho un iſpildu organu lomu šchāi leetā, tahpat nešpehneeku šolu un t. t. apgahdašchānā. Širdigi prekt ušstahjas peleto baronu preekšchahwji, aišahhdidami, tā wini ešot tahdi pat strahdneeki un ne iſjuhzeji, tā žiti wiš, bet šchahdi jauzeji, kas kuhdot pret wineem, ešot no wežās waldbības par wairal milijoneem noirkti un tapehž wineem newajagot klausk. Šapulze ar šachutumu ušnehma šchahdu kniſt un nošwilpa šchos lungus. Šita aištrahdits, tā gan pelelee baroni ir šanehmūšči pabalšus no wežās waldbības, bet ne strahdneeki. Preekšch wineem jau bij trimdas un žetuni. Pahrejoš uš wehleschānam, wežā walde ar štrihwera leelungu atkal gribeja iſraidit runatajus un atšihst šapulži par nepilnigu, bet ari šchoreiſ tas wineem neiſdewās. Notila pamatigas pahrwehleschānās. Rā štrihweris eewehlets no 1905. gada eeslodšitais Ašholtinšch, kuru šapulze ušnehma ar applaušeem. Nolemj juhtit apšweilumu Šald. un Strahdn. padomei. Nauščenu pagāštā Rujenes aplahrtinē ir pirmais, kas iſdarijis pahrwehleschānās. Peletišči leet Naht wišus špehšus, lai iſmantojot kara apstahklus, wehl paturetu pag. pašchwaldbību šawās rošās. Bet wai tas iſdšeeš — žits jautajums. Wišemes bešemneeks wairs naw mašais behrns — pahral nešauniga bija lihdšichinejo štrihwera leelungu un pagāštwežato rihžiba, pahral atlahti pelešā baroniba mina jem lahjam laukštrahdneeka teešbas. Tahpehž maš žeribas wineem uš šeknem. Šitai pašcheem šanemmas, jau eepreekšch jāšastahda kandidatu listes, lai nebuhtu „jaekšleedi“ maš pašiškami žilweki, eepreekšch mihtinā janostaidro wehleschānu nošihme u. t. t. Un par wišam leetam nedrihšt lamet, jo laiks nezeekch. Mums pašcheem reiž jānem šaws liktenis šawās rošās!

Somija. Uš Sweedrijas robešchās no kreemu, franšču un angļu agenteem nelikumigi arestetis Šweizees šozialists Plattens tagad atkal atšwabinatš un dewees uš šchejeeni, bet žetā Belooštrowā otireiſ arestetis.

Šimbirškā. Šanemta šchahda telegrama: „Man laupita břihwida par i. d. programās atlahtu propagandeshchanu publiškā šapulžē.

Kuhšju aištahwet, prašu iſmeklešchanu.

Partijas beedris Dšichups.

Taškenta. Šaldatu un Strahdn. Dep. Padome arestejūš Turkeštanās general-gubernatoru, mums tih labi no 8. marta p. g. pašiškamō generali Kuropatlinu, Turkeštanās kara apgahala šchtaba preekšchneeku gen. Šweršu un Šibirijas brigades preekšchneeku gen. Burowu.

Generalim Kuropatlinam ušliškās mahjās arestē.

Gen. Šweršs un Burowš eeslodšiti žetotšni.

Deewamišchehl, wehl daudž ne mašat „nopelneem bagatu“ generatu štagā b. i. wibē.

Saratowa. Šchimis deenās beigusees šemneeku gubernas konferenze, peenehmūš šelošču rewoluziju:

Privatihpašchums atteezibā uš jemi Kreewijā teeš atžolts. Šeme ar wišeem uhdeneem pahree tautas rošās. Leetot wiau war šahr, kas patš wiau apštrahdā. No tagadejeem ihpašneekem šeme pahreket walšts rošās lej iſmaškās. Lihdž šaweršes šapulžes šafaulšchānai šemes pat-

wariga šagrāhšchāna šawās rošās naw peelaišchama. Dahrši un mahjās šeme paleel agrako ihpašneeku rošās.

Ahršemes.

Štoholmā. No Štoholmōs širo, tā Sweedrijā mašes traušums paleelict arweenu wairal šajuhtams. Behdejas deenās dašchadās Sweedrija wialās uštituškās šatarā ar to dem. strahdn. Wišpirms nemeri eesahlušchees eena hrojama ruhpneežības žentā We. ... 3. aprili strahdneeki pašludinajušči streitlu. 4. aprili streiti eesahlušchees šahdā žitā ruhpneežības žentā Trauofā. Teeš mineti wehl daudž eewehrojami ruhpneežības žentri, kuros streiti peenehmūšči toti plašchus apmehrus.

— No Štoholmōs šino, tā no Str. un Šald. Deputatu Padomes ušautuma ahršemes neešot šanemts neweens ekšemplars. Wišpahr neteelot šanemtas no Kreewijas nelahdas šinas.

Kara šinas.

Neetum-Štropas fronte.

Rā franšču tā ari angļu frontēs ir nomanams šinams aplušums. Beenišgais, eewehrojamašais pehdejo deenu notifums ir Šankš šahdšchās eeneiškāna no franšču karapehta. Angļu karapehšle eenehmis Šoulje šahdšču starp Katee un Maršolu. Wišbřiškā laiškā šagaida wāžu ušbrutumū Šan-Šantena rajonā, ar noluhšu iſlauštees lihdž Parišei.

No 27. marta lihdž 7. aprilim no šaweenoto angļu-franšču karapehta šanemts guškā 33,000 žilweku un atnemti 330 eeroiškī. Štarp Šommu un Našu noteel nopeetnas artilerijas laujās.

Kreewijas fronte šermetos ap Rigu, Dwinšku un tuwalā aplahrtinē pilnigs šlušums. Deenwid-Šakarū armiju rajonā mašas weeteja rakštura šadurkmes beš šewiškškeem panahlumeeem.

Šumenes fronte wāži-bulgari pahrgahjušči dašchās weetas ušbrutumā, bet tituškī atšiti.

Peršijā kreemu armiju aišmugurē kurdī un perši pošta telegrafa un telefona linijas.

Atbildes.

I. Dr. Jušhu rakšts nešaeetās ar mušhu ušstareem un šchimi jautajumā eeneemto poškiju. Beš tam turam par pilnigi leeku wešš taut šahdu polemiku ar mušhu reakšionarā špahru un mušhu leekpilšonības lopam, tā „Šimtenes Wehšneš“, „Šimtenes Albalš“, „Šihdumu“ un „Baltju“. Mehš wiškā šawā wiršeena pašahwigi kritišejam wiau šchiru un tās preekšchahwjuš, tā tā leeki buhtu iſrunatees ar katru no šchām tautišlam lapam atšewiškī. Kas atteežās uš „Šimtenes Albalš“ boikatu, tad ešam pahreleekšinat, katus apšinigs štrahdneeks un wišpahri demotrats šcho boikotu jau šen iſwed, tahpehž leeki tam to atgahdinat. Tas patš, šaprotoms, atteežās ari uš pehdejam no minešām lapam.

Latweešču „Prometeja“ rajona miluškšus lihdž eerastees pee šawa preekšchahwja, lai iſnemtu apleežības un ari šanemtu patronas. Lai eerodas ari tee, kam ir šawas šlintes.

Петр. ст., Левашевский пр. № 16-6, кв. 3.

Alšrahdižums.

Trešchdeen, 12. aprili notiks Maškawas rajona šabriu preekšchahwju šapulze. Мокровск. м. о. д. 36 п. л. 17 walarā. Fabrikas, kur nebuhtu wehl iſwehleti, kuhdž to darit.

K. S. D. Str. P. Pēterpils organizāšijas Latweešču rajons.

Waižina beedrus šecdot preekšch šawa laikratitā

„Bihna“.

Šeedojumus peenem paralšitšchānās weetas. Turpo iſbod ari šeedojamu listes.

Peterpils Latweešču Wišpahrišahlihtojchōs kurušos

Петр. Ст. Татерский пер. 14, (Dešchēnājewā raelšlōdā).

Uš 10. aprili noturēs kurušinu šapulžes lehmuma ležijas kurušos šahšees 12. aprili plšk. 8 walarā.

Uš preekšch ležijas lašis titlā par šabeedriškām šinatnem

š e t o š c h ā s d e e n ā s :

Pirmdeen — P. Staržs — šahlihdšinoschā geografiža (šemes nažionaliſažija), otrdeen — K. Dišchlers — walšis šinibas, trešchdeen — K. Šifentals — latweešču literaturas wehštūre, — žeturdeen — A. Šentels — rewoluziju wehštūre.

Ležijas laša wakaros no plšk. 8—10. pehž tam debates.

Šeejas maška: 15 lap. par ležiju.

Kurušū pahrišina weet. iſpilditaji.

Šabriu preekšchahwju

šapulze

šestdeen 15. aprili plšk. 6. walarā, Dešchēnājewā kurušū telpās — Татерский пер. № 14, Петр. пушē.

Šabrilas kuras wehl nebuhtu iſwehleti šawi preekšchahwji, to iſdarit wišbřiškā laikā.

Štrahdneeku iſgliht. beedr.

„Kultura“

pilna šapulze

notiks peektdeen, 14. aprili plšk. 7 walarā Šgaumu šolas telpās, Офицерская ул. № 51.

Deenas lahrtības:

- 1) Šinojumi.
- 2) Turpmāla darbiba.
- 3) Wehleschānās. Walde.

Latweešču

študentu u. kurušistu

šapulze

peektdeen, 14. aprili šch. g., Lochwizšajās Štalon Augšt. Seml. kurušū telpās, Кузнецкий пер. 9, (šeeja no Кузн. пер.)

Weisbruta drulatawā,

Троицкий просп. № 5,

wajadšigi šawa aroda pratešja

peelizejs-ja

pee labas atalgošchānās un pašahwiga darba.

Petrogradas Latweešču

Šabbarigās Beedribās

„Jannais Latweešču Teatris“

П а в л о в а с ʃ а ʃ л е

(Троицкая ул. № 13)

Šwehtdeen, 16. aprili 1917. g.

Štrahdits pirmo reiži:

Rewoluzijas

preekšchwakarā

Drama 3 žehleenos no E. K a m f a.

Režisjors: Amtmanis, Bredits.

Šahšums plšk. 2 deenā.

Ženas, šahlot no 50 lap. — 345 lap. Biletēs eep. pahrdob: Petr. Latw. Šabb. Beedr. (. ст., Большая пр. 71). A. Šolta grahmātu wehl (Зарогородный пр. 24), Škura grahm. wehl (Гороховая 64) Š. Špola w. (Садовая 32).

Teatra komiškija.

